

ת"פ 27549/02/14 - מדינת ישראל נגד ירון לבין

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 27549-02-14 מדינת ישראל נ' לבין
תיק חיצוני: 3259-10-8 הונאה ת"א

בפני	כבוד השופטת לימור מרגולין-יחידי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	ירון לבין

החלטה

כתב האישום מגולל שני אישומים נפרדים, בכל אחד מהם על פי הנטען ביצע הנאשם עבירות של גניבה בידי עובד, בתפקידו כחשב בשתי חברות, שנלוו לקידומן עבירות זיוף, שימוש במסמך מזויף, רישום כוזב במסמכי תאגיד ועבירות מנהלים. כן יוחסו לו בכתב האישום עבירה של שיבוש מהלכי משפט בהצגת מסמך בונס מזויף לחוקר במהלך החקירה, ועבירה של מסירת ידיעות כוזבות בהגשת תלונה כוזבת על תקיפה מצד המתלונן באישום השני.

בתום פרשת התביעה העלה הנאשם את הטענה ש"אין להשיב לאשמה" ביחס לחלק מהוראות החיקוק והעובדות הקשורות אליהן. טענות הנאשם הן שתיים: הראשונה, נוגעת לאישום השני בלבד, ועניינה חוסר היכולת המשפטית לייחס עבירה ביחס למעשים שבוצעו בתאגיד זר. השניה, נוגעת לשני האישומים ועניינה עתירה לבטל את אותן הוראות חוק שלגביהן לא הוזהר הנאשם.

המאשימה מתנגדת לשני ראשי העתירה, ופירטה טעמיה.

אקדים ואציין שאין מדובר בטענות קלאסיות של "אין להשיב לאשמה", אלא בטענות שבאופיין הן טענות מקדמיות, משפטיות בעיקרן.

העדר אזהרה

ההגנה טוענת כי באישום הראשון לא הוזהר הנאשם ביחס לעבירות זיוף, שימוש במסמך מזויף ושיבוש מהלכי משפט, וביחס לאישום השני לא הוזהר במסירת ידיעות כוזבות. לטענת ההגנה למד הנאשם על אחריותו הנטענת לאותן עבירות רק עם הגשת כתב האישום, ובשל כך נפגעה יכולתו וזכותו להתגונן, למסור את גרסתו לחשדות ולחייב בדיקה מצד גורמי

החקירה של ההסברים שמסר ואיסוף חומרים ראייתיים נוספים במהלך החקירה שהיו מסייעים לו בהגנתו.

המאשימה מצידה אינה חולקת על הטענה העובדתית שהוראות החיקוק האמורות לא נזכרו בנוסח האזהרה, אך מדגישה בתשובתה ביחס לאישום הראשון כי החל מחקירתו הראשונה, במסגרתה העלה הנאשם את הטענה כי הכסף התקבל על סמך מסמך הבונוס, הוטח בנאשם על ידי החוקר כי המסמך מזויף, הנאשם עמד על אמיתות המסמך, ונושא זה של קיום מסמך בונוס או זיופו ושימוש בו היוו חלק בלתי נפרד מחקירת הנאשם. עוד נטען כי שיבוש מהלכי המשפט מתבטא בעצם הצגת מסמך מזויף לחוקר במהלך החקירה. לעניין האישום השני, נטען כי אמנם נושא מסירת הידיעה הכוזבת לא עלה כלל, אך הנאשם כפר בו והמאשימה לא תטען שהגרסא בהקשר זה היא כבושה.

זכותו של נחקר לאזהרה בדבר החשדות המיוחסים לו ובדבר זכויותיו בחקירה היא זכות אלמנטרית חוקתית במסגרת זכותו להליך הוגן. חובתה של הרשות החוקרת היא לחקור חשדות שמקורם בתלונה או בנתונים המגיעים לידיה, ולהגיע לממצאים חקירתיים, כשחובה זו אינה מתמצה בקבלת תלונה והגשת כתב אישום, אלא מחייבת בירור של החשדות.

עם זאת, לא בכל מקרה שבו לא מוזהר או לא נחקר חשוד ביחס לחלק מן המעשים והעבירות המיוחסים לו, קובע בית המשפט כי יש לכך תוצאות אופרטיביות. בית המשפט בוחן את מכלול הנסיבות וקובע מה מידת עוצמתו של הפגם בהתחשב בטעמים שמנעו את הצגת החשדות לנאשם, בהתחשב בשאלה אם הוצגו חשדות כלליים שמהם נובע או משתמע גם החשד הקונקרטי, האם הנאשם שיתף פעולה ומסר גרסא והאם הנאשם מיוזמתו נדרש לנושא ועוד. בנוסף, יש כמובן הבדל בין העדר חקירה כלל לגבי המעשים המבססים את החשד ואת העבירה לבין העדר ייחוס עבירה מסוימת בקשר לאותם מעשים כשהמעשים עצמם נחקרו.

בחנתי את טענות ההגנה לאור העקרונות שפורטו, ודומה בעיניי כי יש מקום להבחין בין הוראות חיקוק שונות באישומים השונים.

אשר להוראות החיקוק הנוגעות לזיוף המסמך והשימוש בו בזמן ביצוע מעשי העבירה נושא החשדות, עיון בחקירות הנאשם ובעימות בינו לבין אורן הר נבו, מעלה כי הנאשם הציג את מסמך הבונוס כאסמכתא לקבלת הכספים כדון, לטענתו, ועומת עם טענת החוקר והמתלונן כי מדובר במסמך כוזב ומזויף שנעשה בו שימוש מניפולטיבי לקידום מעשי העבירה והסוואתם. הנאשם הכחיש מכל וכל את הנטען בפניו, כך שהלכה למעשה היה הנאשם מודע לחשדות המיוחסים לו, מסר את גרסתו בהקשר זה, וכפר במיוחס לו, בהתאמה לכפירתו בעת ניהול ההליך בפניי. משכך, הגם שלא נזכרו עבירות הזיוף והשימוש במסמך מזויף באופן קונקרטי, מתבקשת המסקנה שהנאשם היה מודע לחשדות בדבר זיוף מסמך הבונוס ושימוש בו כבסיס להצדקת העברת הכספים, התגונן מפני חשדות אלה בחקירתו וממילא לא נפגעו זכויותיו בעת החקירה, לבטח לא פגיעה מהותית. שונה המצב במידת מה לגבי העבירה של שיבוש מהלכי משפט, שלא עלתה במהלך החקירה מפורשות, ושניתן להניח במידת סבירות גבוהה כי היא פרי מסקנותיו של עורך כתב האישום ולא של החוקר. לכאורה, הנאשם לא הוזהר, לא נשאל ולא התגונן מפני עבירה זו, עם זאת, דומה בעיניי למקרא הדברים, כי במשתמע גם עבירה זו היוותה חלק מנושא החקירה, שכן התיזה עמה התמודד הנאשם היא שהמסמך הוא כוזב ומזויף ונועד להסוות את מעשיו ולהכשירם, בין מול מנהלי החברה ובין בחקירה עתידית פלילית או אחרת או בהליך משפטי. מדובר, אם כך, בעבירה שההתנהלות בקשר אליה נגזרת מהטענה לשימוש במסמך המזויף, ונובעת ממנה,

ומכפירת הנאשם המוחלטת בזיוף המסמך, נובעת בהכרח גם כפירתו המוחלטת בטענה שהכנת המסמך המזויף והצגתו בפני החוקר נועדו לשיבוש מהלכי משפט. כעולה מן המקובץ, בכל הנוגע לכל העבירות נושא האישום הראשון, שקלול כל הנתונים מביא אותי למסקנה כי ניתנה לנאשם ההזדמנות למסור את גרסתו ביחס לעבירות הזיוף, השימוש במסמך מזויף ובמשתמע גם העבירה של שיבוש מהלכי משפט ובנסיבות העניין אין מקום להיעתר לעתירת הסנגור. אעיר כי ככל שהנאשם ימסור בעדותו גרסא לגבי העבירה של שיבוש מהלכי משפט, שלא עלתה בחקירותיו, לא תשמע טענה בהקשר זה כי מדובר בגרסא כבושה.

מסקנתי שונה ביחס לעבירה של מסירת ידיעות כוזבות באישום השני. עבירה זו היא נפרדת ונבדלת לחלוטין מן החשדות והעבירות שנחקרו ביחס לאישום השני, הנוגעים להתנהלות כספית עבריינית של הנאשם. העבירה של מסירת ידיעה כוזבת נוגעת לטענת המאשימה שתלונה שהגיש הנאשם לפיה הותקף בעת גילוי הפרשה על ידי המתלונן, היא כוזבת. המסכת העובדתית הנוגעת לעבירה זו שונה ואין לה קשר וזיקה ליתר החשדות, וגם מעמדו של הנאשם בעת מסירת התלונה הוא של מתלונן ולא של חשוד בביצוע עבירה. במצב דברים זה היה מקום ככל שאלה היו ממצאי החקירה, להזהיר את הנאשם ביחס להוראת חיקוק זו, להעמידו על העובדה שהוא חשוד במסירת ידיעה כוזבת בקשר לאותה תלונה שהגיש, ולאפשר לו להתגונן מפני העבירה ולמסור את גרסתו. זאת לא נעשה, ולא ניתנה לכך כל סיבה או הסבר. אף לאחר ששקלתי את העובדה שהנאשם כופר גם בעבירה זו, ואינו מכחיש את עצם הגשת התלונה, אני סבורה כי מדובר בפגם בעל משמעות שיש הצדקה שיהיו לו תוצאות אופרטיביות, ולא מצאתי בהצעה לא לזקוף לחובתו את כבישת הגרסא כדי למעט מן הפגם באופן ששולל תוצאות אופרטיביות נוספות. משכך אני מורה על ביטול הוראת החיקוק של מסירת ידיעה כוזבת והעובדות הנוגעות אליה באישום השני. בשל השלב בו ניתנת ההחלטה, יזוכה הנאשם מהוראת חיקוק זו במסגרת הכרעת הדין.

רישום כוזב ועבירות מנהלים בתאגיד זר

לטענת ההגנה, התאגיד שביחס אליו ניתן לעבור עבירות רישום כוזב ועבירות מנהלים אינו כולל לפי לשונו ותכליתו של חוק העונשין גם תאגיד זר. הסנגור הבהיר שהוא מקבל לצורך הטיעון את ההנחה שמדובר בעבירת פנים. עם זאת, לטענת הסנגור עצם העובדה שמדובר בתאגיד זר מחייבת בחינה והוכחה של הוראות הדין הזר ביחס לקיומן של אותן עבירות בדין הזר ויסודותיהן, וכן ביחס לאופן שבו מוגדר תאגיד בדין הזר, גם אם מדובר בעבירת פנים. עוד נטען כי העבירות מבוצעות כלפי מדינה אחרת ולביהמ"ש בישראל אין סמכות לגביהן. בנוסף, טען הסנגור כי מבחינה ראייתית לא הוכח רישום כוזב בפועל במי מן המסמכים. טענה נוספת שהעלה הסנגור היא שהנאשם אינו מנהל או עובד אחר בתאגיד לצורך עבירת הגניבה בידי עובד ועבירת המנהלים המיוחסת לו ולכן אינו יכול לעבור את העבירה.

בתגובה טען ב"כ המאשימה כי מקום שהמחוקק ביקש להגביל את ההגדרה לתאגיד זר בלבד עשה זאת באופן מפורש, וכי תחולת חוק העונשין היא על כל תאגיד. עוד נטען כי בהיות העבירות עבירות פנים, אין כל צורך בהוכחת הדין הזר ובבחינת שאלת הפליליות הכפולה. עוד הודגש כי מדובר בחברה בבעלות המתלונן שהוא ישראלי הנדרש לשלם מס בישראל על כל הכנסותיו יהא מקורן אשר יהא, ומשכך יש זיקה בין הרישומים בחברה הזרה לבין התנהלותו בישראל.

בחינת הטענות מעלה כי רוב הטענות שמעלה הסנגור הן משפטיות ומיעוטן עובדתיות.

ואלה העובדות שהוכחו לכאורה בפרשת התביעה במידה הנדרשת לשלב זה של ההליך, שחלקן אינו במחלוקת.

הרישום הכוזב במסמכי תאגיד, נוגע למיילים כוזבים שהעביר הנאשם לפי הנטען לקפריסין לחברת צ'ארג' אקס.פי, שהיא תאגיד קפריסאי זר.

אין מחלוקת כי חברת צ'ארג' אקס.פי. היא תאגיד המואגד בקפריסין ומנהל את ספריו בקפריסין באמצעות משרד רו"ח טרפידס.

בתשובתו לאישום הודה הנאשם שהעביר אלפי הוראות תשלום למשרד רו"ח טרפידס בקפריסין, אך כפר מחוסר ידיעה, לטענתו, ביחס להעברת המיילים הקונקרטיים. עם זאת מן הראיות שהוצגו בפרשת התביעה, קיימת תשתית ראייתית במידה מספקת לשלב זה, לעצם ההעברה, ודומה שבטענה שאין להשיב לאשמה לא חולק הסנגור על כך.

מן הראיות שנשמעו עלה שצ'ארג' אקס.פי. היא חברה בבעלות המתלונן פטרצקשווילי (ע' 278, 289), נתון שהנאשם לא כפר בו, שנעשו לגביה פעולות ניהול שוטפות בישראל ומישראל על ידי עובד ישראלי בשם מיכאל בפיקוח המתלונן (ע' 283).

מן הראיות שנשמעו עלה במידה הנדרשת לשלב זה, שבמסגרת תפקידו טיפל הנאשם גם בענייני צ'ארג' אקס.פי. באופן קבוע ושוטף כחלק בלתי נפרד מתפקידו, וטיפול במשלוח הוראות להעברה כספית במיילים מישראל לנציגי חברת צ'ארג' אקס.פי. בקפריסין (ע' 280, 281, 283, 290). מבלי למעט מן האמור, הנאשם לא היה עובד פורמלי של צ'ארג' אקס.פי., במובן זה שלא ממנה קיבל את משכורתו, והוא הועסק על ידי חברת ספוטאופשין, כששתי החברות שייכות למתלונן ויש ביניהן קשר הדוק (ע' 291).

על יסוד עובדות אלה אתייחס לטענות המשפטיות.

לעניין הטענה שהעבירות מוגבלות לתאגיד ישראלי, הסנגור מבקש מכלל ההן ללמוד את הלאו, ומתוך שבדבר חקיקה אחר, בהקשר בנקאי, הוגדר תאגיד לרבות תאגיד חוץ, הוא למד שתאגיד בחוק העונשין אינו כולל תאגיד זר משום שלא צוינה בהגדרה במפורש העובדה שהתאגיד יכול להיות גם זר. להשקפתי, אין מגבלה בחוק העונשין המצמצמת את תחולת העבירות לאלה המופנות כלפי תאגיד ישראלי בלבד או מבוצעות בתאגיד ישראלי בלבד. תכליתו של חוק העונשין, בכל הנוגע לעבירות פנים, היא להבטיח התנהגות שומרת חוק במדינת ישראל, ולשם כך הוגדרו איסורי ההתנהגות העולים כדי עבירה פלילית. מבחינת המחוקק שאלת זהותו, מקום מושבו והשתייכותו של הקורבן או של מי שמולו או כלפיו מבוצעת העבירה, אינה מעלה ואינה מורידה, כל עוד העבירות כלפי אותו גורם, כולן או חלקן, בוצעו בשטח מדינת ישראל ו/או משטחה של המדינה. כפי שברור שלא מתעורר קושי מקום שרישום כוזב נעשה במסמכי תאגיד זר, שמנהל את ספריו ורישומיו בסניף בישראל, כך אין מניעה עקרונית לייחס עבירה ביחס לתאגיד זר שספריו מנהלים מחוץ לישראל, כאשר העבירה כולה או מקצתה מתבצעת בישראל ומישראל.

אשר לטענה כי הגורם הנפגע, שסמכותו לאכוף את הדין, הוא אותה מדינה זרה שבה התאגד התאגיד הזר, וכי מדינה אחרת אינה מוסמכת לאכוף את הדין, גם טענה זו אינה מקובלת עליי. העבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד ועבירות מנהלים, נועדו להגן בראש ובראשונה על התאגידים ובעליהם מפני ביצוע עבירות כלפיהם, שיש בהן כדי לפגוע באותם תאגידים מבחינה כלכלית, ותדמיתית ומבחינת פעולתם התקינה מול רשויות המדינה. משכך, קורבן העבירה הוא בין היתר בעל התאגיד, שעשוי להסתמך בדיווחיו לרשויות בישראל על הרישומים הכוזבים במסמכי התאגיד הזר שבבעלותו. ככל שהעבירה נעשתה בתחומי מדינת ישראל, והקורבן הוא ישראלי, הוא רשאי כמובן להגיש תלונה, ומחובת מדינת ישראל לברר את התלונה, ואם יש בה ממש, לנקוט הליכים למניעת הפרת החוק. מובן שהעבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד מכוונת גם כלפי רשויות המדינה בה מתנהלים הרישומים, הנסמכת על אותם רישומים או כלפי גורמים אחרים חיצוניים שלרישומי החברה יש חשיבות עבורם בהתקשרות העסקית וכיוצא בזה, אלא שאין בנתון זה כדי להוציא ולשלול את האינטרסים הראויים להגנה של בעל התאגיד בקשר לעבירות שיש להן השלכה עליו ועל מדינת ישראל. משכך, טענת הסנגור כי בהנתן העובדה שמדובר בתאגיד זר, מתחייבת המסקנה שהעבירות מבוצעות כלפי מדינה אחרת בלבד, אינה משקפת את מכלול האינטרסים שנפגעו וראויים להגנה.

אוסף עוד, שככל שמדובר בעבירת פנים שכולה או חלקה בוצעו בישראל ומישראל, אזי לא נדרשת המאשימה להוכיח כל נתונים משפטיים הקשורים לדין הזר במדינה שבה התאגד התאגיד הזר, לא ביחס ליסודות העבירה ולא ביחס למעמד התאגיד.

אשר לעבירת המנהלים ולמעמד הנאשם ביחס לתאגיד, ההגדרות בחוק העונשין אינן זהות להגדרות מכוח דיני העבודה, והבחינה היא פונקציונלית מהותית ולא רק פורמלית. משכך, גם מי שאינו מקבל את משכורתו מתאגיד מסוים, אך מבצע במסגרת אותו תאגיד תפקיד מהותי, כשהעסקתו הפורמלית היא בתאגיד אחד מתוך מספר תאגידים בעלי זיקה, שכולם בבעלות אותם גורמים, עשוי להחשב כעובד או מנהל באותו תאגיד.

מן הראיות שהוצגו הוכחו לכאורה במידה המספקת תפקידיו ומעורבותו של הנאשם בחברה. מבחינה מהותית וביצועית, אם כך, היו מעשיו של הנאשם שנעשו בישראל ומישראל, קשורים קשר הדוק לרישומים בספרי חברת צ'ארג' אקס.פי., שכן החברה הייתה מחוייבת לפעול בהתאם להוראות ההעברה שנשלחו אליה ולבצען. בנסיבות אלה, הרישומים הכוזבים שבוצעו בישראל, אמנם לא נרשמו בספרי חברה בישראל, אלא בספרי חברת צ'ארג' אקס.פי. בקפריסין, אך חלק מהותי ובלתי נפרד ממעשי הרישום בכללותם בוצע בישראל. בנוסף, מי שהושפע מאותם מעשים, עלול להפגע מהם ועלול אף לתת את הדין עליהם הוא הבעלים של חברת צ'ארג' אקס.פי., המתלונן, אשר חייב בחובות דיווח ונשיאה במס ביחס לחברת צ'ארג' אקס.פי..

אשר לטענה שלא הוכח כלל קיומם של רישומים כוזבים, בשלב זה של ההליך כשנדרשת הבאת ראיות ראשוניות וחלקיות בלבד ולא הצגת מסכת ראיתית מלאה ומקיפה, די בראיות שהוצגו כדי לבסס לכאורה קיומם של רישומים שהם לכאורה כוזבים. עם זאת, ככל שבסופו של דבר לא יוכח קיומם של רישומים בכתב במידה הנדרשת, ויוותרו מחלוקות עובדתיות בהקשר זה, יהא הסנגור רשאי כמובן להעלות את טענותיו במסגרת סיכומי ההגנה.

אשר על כן טענה זו של ההגנה נדחת.

ניתנה היום, י"ג תמוז תשע"ה, 30 יוני 2015, בהעדר הצדדים.